

LIETUVOS RESPUBLIKOS KRAŠTO APSAUGOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Totorių g. 25, LT-01121 Vilnius, tel.: +370 5 273 5673, +370 706 80 501,
el. p. kam@kam.lt, elektroninio pristatymo dėžutės adresas 188602751.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602751

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2024- Nr. 12-01-

DĖL TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ DĖL KONVENCIJOS DĖL KASETINIŲ ŠAUDMENŲ DENONSAVIMO

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių įstatymo 14 straipsnio 2 dalimi, parengė ir teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo, Lietuvos Respublikos Prezidento dekreto ir Lietuvos Respublikos įstatymo dėl Konvencijos dėl kasetinių šaudmenų denonsavimo projektus (toliau – teisės aktų projektai).

Teisės aktų projektų tikslas – denonsuoti 2008 m. gegužės 30 d. Dubline priimtą Konvenciją dėl kasetinių šaudmenų (toliau – Konvencija).

Konvenciją tikslinga denonsuoti, nes nuo 2010 m., kai Lietuvos Respublika ratifikavo Konvenciją, ženkliai padidėjo karinės grėsmės Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui, taip pat Rusijos karas prieš Ukrainą parodė, kad ypač sunku efektyviai pakeisti kasetinių šaudmenų naudojimą ir jų gynybinę galią atlaikant plataus masto puolimą. Rusijos Federacija iš saugumo partnerės tapo tiesiogine grėsme Lietuvos Respublikai ir toliau agresyvi: šiurkščiai pažeisdama tarptautinę teisę 2014 m. aneksavo Krymą, 2022 m. pradėjo plataus masto karą prieš Ukrainą. 2022 m. Lietuvos nacionalinėje saugumo strategijoje Rusijos Federacija įvardyta kaip kelianti egzistencinę grėsmę Lietuvos Respublikai ir kartu visos euroatlantinės bendrijos saugumui. 2022 m. NATO strateginėje koncepcijoje konstatuota, kad Rusijos Federacija yra reikšmingiausia tiesioginė grėsmė sąjungininkų saugumui ir taikai bei stabilumui euroatlantinėje erdvėje.

Lietuvos Respublikos kaimynės ir dauguma su Rusijos Federacija ir Baltarusijos Respublika besiribojančių sąjungininkių nėra Konvencijos narės. Iš NATO šalių, turinčių sieną su Rusijos Federacija, tik Lietuvos Respublika ir Norvegijos Karalystė yra Konvencijos narės. Sutartyje nedalyvauja ir Jungtinės Amerikos Valstijos, taip pat kitos šalys mūsų regiono sąjungininkės, su kuriomis glaudžiai planuojama bendra gynyba (Estijos Respublika, Suomijos Respublika, Latvijos Respublika, Lenkijos Respublika, Rumunija). Rusijos Federacija ir Baltarusijos Respublika nėra prisijungusios prie Konvencijos, taip pat ir didžiosios pasaulio valstybės – Kinijos Liaudies Respublika, Indijos Respublika, Brazilijos Federacinė Respublika, Turkijos Respublika, Irano Islamo Respublika.

Kasetiniai šaudmenys yra labai efektyvi gynybos priemonė, nes jais galima ginti didelę teritoriją, jie padidina gynybos efektyvumą didelį plotą užimančių taikinių atžvilgiu. Narystė Konvencijoje apriboja Lietuvos Respublikos ir dalies jos teritorijoje esančių sąjungininkų gynybos pajėgumus, kovinę galią, mažinamas atgrasymo efektyvumas, taip suteikiant potencialiam agresoriui

pranašumą, nes jis iš anksto žino, kad besiginanti šalis neturi ir negalės panaudoti efektyvių gynybos priemonių. Be to, ratifikuodama Konvenciją, Lietuvos Respublika tiek sau, tiek ir sąjungininkams nustatė apribojimus planuoti karių mokyme naudoti itin efektyvias karines Lietuvos Respublikos teritorinės gynybos priemones ir tam rengtis. Rusijos Federacijos karas prieš Ukrainą įrodo, kad užtikrinti teritorinei gynybai reikiamą standartinės amunicijos (sviedinių, raketų) kiekį bet kuriai valstybei tampa logistiniu ir finansiniu iššūkiu, o tai reiškia, kad reikia išlaikyti nuolat veikiantį karinį pramoninį kompleksą, kuris tampa potencialiu agresoriaus atakų objektu. Pasinaudojus galimybe laiku pakeisti standartinę amuniciją į kasetinę, amunicijos kiekis tam pačiam efektui pasiekti tampa gerokai mažesnis, mažesnė ir logistinė našta (naudojant kasetinius šaudmenis, bendras išlaidas amunicijai galima sumažinti beveik per pusę).

Net ir pasitraukusi iš Konvencijos Lietuvos Respublika laikytųsi priimtų tarptautinės humanitarinės teisės įsipareigojimų pagal kitas tarptautines sutartis, kurių šalis yra Lietuvos Respublika, įskaitant 1949 m. Ženevos konvencijas dėl karo aukų apsaugos ir jų 1977 m. papildomą protokolą dėl tarptautinių ginkluotų konfliktų aukų apsaugos (I protokolą), 1998 m. Tarptautinio baudžiamojo teismo Romos statutą, taip pat visuotinai pripažintų tarptautinių papročių dėl karo priemonių ar kariavimo būdų. Neigiami kasetinių šaudmenų panaudojimo efektai gali būti sumažinti nustatant tinkamas jų panaudojimo taisykles ir procedūras, ypač didelį dėmesį skiriant tarptautinės teisės normų ir principų įgyvendinimo užtikrinimui. Pavyzdžiui, vienas iš pagrindinių kasetinių šaudmenų pavojų – jų nesuveikimas panaudojimo metu ir dėl to kylanti grėsmė civiliams gali būti veiksmingai mažinama tiek naudojant susinaikinančius kasetinius šaudmenis, tiek užtikrinant kiek įmanoma greitesnį nesprogusių šaudmenų likvidavimą po karinės operacijos.

Pagal Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių įstatymo 14 straipsnį, Lietuvos Respublikos tarptautinė sutartis denonsuojama vadovaujantis sutarties nuostatomis, tarptautinės teisės normomis ir Tarptautinių sutarčių įstatymo nustatyta tvarka, t. y. dėl Lietuvos Respublikos ratifikuotos tarptautinės sutarties denonsavimo Lietuvos Respublikos Prezidento teikimu (jo iniciatyva ar Lietuvos Respublikos Vyriausybei pasiūlius) sprendžia Lietuvos Respublikos Seimas.

Konvencija pasirašyta 2008 m. gruodžio 3 d. Osle ir įsigaliojo 2010 m. rugpjūčio 1 d. Konvencija buvo ratifikuota Lietuvos Respublikos 2010 m. gruodžio 16 d. įstatymu Nr. XI-1239. Nors visa apimtimi Konvencija Lietuvoje įsigaliojo 2011 m. rugsėjo 1 d., Lietuvos Respublikos Seimas ratifikavimo įstatyme buvo pareiškęs, kad kasetinių šaudmenų draudimą taikys nedelsiant.

Konvencijos 20 straipsnio 2 dalis nustato, kad kiekviena valstybė, šios Konvencijos šalis, įgyvendindama savo nacionalinį suverenitetą, turi teisę pasitraukti iš šios Konvencijos. Apie tokį savo pasitraukimą ji turi pranešti visoms valstybėms, šios Konvencijos šalims, depozitarui (Konvencijos 22 straipsniu depozitaru paskirtas Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius) ir Jungtinių Tautų Saugumo Tarybai. Pasitraukimo dokumente turėtų būti išsamiai išdėstomos pasitraukimą lėmusios priežastys. Atsižvelgiant į tai, priėmus teisės aktų projektus, diplomatiniais kanalais bus pranešta visoms valstybėms, šios Konvencijos šalims, depozitarui ir Jungtinių Tautų Saugumo Tarybai apie Lietuvos Respublikos sprendimą pasitraukti iš Konvencijos.

Konvencijos 20 straipsnio 3 dalis nustato, kad pasitraukimas iš Konvencijos įsigalios tik praėjus šešiams mėnesiams nuo tos dienos, kai pasitraukimo dokumentas įteikiamas depozitarui. Tačiau jei šešių mėnesių termino pabaigos momentu pasitraukianti valstybė, šios Konvencijos šalis, dalyvautų ginkluotame konflikte, pasitraukimas neįsigalios iki ginkluoto konflikto pabaigos. Atsižvelgiant į šias Konvencijos nuostatas bei į dabartinę geopolitinę situaciją, tikslinga denonsuoti Konvenciją kaip įmanoma greičiau.

Vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio

reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 36 punktu, numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma nerengiama, o teisės aktų projektų poveikio vertinimo rezultatai pateikiami aiškinamajame rašte.

Teisės aktų projektai buvo derinti su Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija ir Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija, į gautas pastabas atsižvelgta.

Su visuomene buvo konsultuojamasi teisės aktų projektus paskelbus Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Teisės aktų projektais nesiūloma perkelti ar įgyvendinti Europos Sąjungos teisės aktų.

Teisės aktų projektai neprieštarauja Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai, Europos Sąjungos teisė šiai sričiai netaikoma.

Teisės aktų projektams įgyvendinti papildomų biudžeto lėšų nereikės. Priėmus Teisės aktų projektus, reiks pripažinti netekusiu galios Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. gegužės 4 d. nutarimą Nr. 504 „Dėl institucijos, atsakingos už Konvencijos dėl kasetinių šaudmenų įgyvendinimą, paskyrimo“.

Teisės aktų projektai nėra notifikuotini Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Keitimosi informacija apie standartus, techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus.

Teisės aktų projektus parengė Krašto apsaugos ministerijos Tarptautinių ryšių ir operacijų grupė (vadovas – Algirdas Norkus, tel. +370 706 80 316, el. paštas algirdas.norkus@kam.lt, tiesioginiai rengėjai – vyresn. patarėja Agnė Bernadišiūtė, tel. +370 5 273 5635, el. paštas agne.bernadisiute@kam.lt ir vyresn. patarėjas Darius Senikas, tel. +370 706 80 340, el. paštas darius.senikas@kam.lt).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektas, 1 lapas.
2. Lietuvos Respublikos Prezidento dekreto projektas, 1 lapas.
3. Lietuvos Respublikos įstatymo projektas, 1 lapas.
4. Aiškinamasis raštas, 4 lapai.

Krašto apsaugos ministras

Laurynas Kasčiūnas